

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanske letne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 29

Ljubljana, četrtek, dne 5. februarja 1931

Leto II.

Povratak Nj. Vel. kralja in kraljice v Beograd

Po enajstdnevem bivanju v kraljevskem Zagrebu se je kr. dvojica odpeljala včeraj v Beograd - Nova triumfalna pot Nj. Veličanstev po zagrebških ulicah - »Na svidenje!« Nj. Vel. kralja - Nepopisni prizori vdanosti in ljubezni v Sisku

Zagreb, 4. februarja. AA. Nj. Vel. kralj in kraljica sta danes dopoldne ob 11. odpovala iz Zagreba.

Cerjav ta odhod ni bil najavljen, se je o njem vendarle zvedelo v vsem mestu in že od ranega jutra so se začele zbirati množice meščanov na ulicah, po katerih sta se Nj. Vel. kralj in kraljica imela peljati do postaje. Iz okolice in iz bližnjih vasi so prispele v Zagreb velike mase kmetov z godbami in zastavami. Iz teh okoliških vasi je prispela tudi šolska deca, ki je skupno z zagrebškimi šolskimi otroci napravila špalir po vseh ulicah, kjer sta se imela voziti Nj. Vel. kralj in kraljica.

Od Markovega trga pa čez Markovo ulico, Mitniško ulico, Ilico, Jelačičev trg, Zrinjevac, Strossmayerjev in Tomislavov trg pa do glavne postaje so bile zbrane nepregledne množice ljudi. Prav tako so bila polna vsa okna na hišah v teh ulicah.

Pred postajo so se zbrali zastopniki raznih društev z množičnim svojim članstvom, množice kmetov in Sokolov z gasilskimi in tramvajskimi godbami itd. Pred samim vhom v dvorno čakalnice so stali kmetje in kmetice iz Šestin in mladoporočenci, ki so se v nedeljo poročili, pri čemer sta obredno prisostvovala tudi Nj. Vel. kralj in kraljica.

Triumfalna pot od Markovega trga do kolodvora

Malo po pol 11. sta se prikazala Nj. Vel. kralj in kraljica na izhodu iz dvora na Markovem trgu. In potem se je začela vožnja, ki je bila pravi triumf in je dala priliko meščanstvu in okolici na prijazno nepopisnega navdušenja. Ljudje so vzklíkali, mahali z rokami in klobuki, z oken pa so metali cvetje na avto Njunih Veličanstev. Na Zrinjevcu so kraljev avto s cvetjem malome zasuli.

Okoli trideset na 11. je avto, ki je ne navadno počasi vozil vso pot, privozil na postajo. Tu so se ponovili prizori navdušenja in vzklíkanja. Pred postajo so pričakali Nj. Vel. kralja in kraljico ban Savske banovine dr. Perović in generala Marić in Ječmenić. Ob vrodu na postajo pa je sprejela Nj. Vel. kraljico soproga mestnega načelnika dr. Srkulja, ki je vladarici predala prekrasen šopek cvetja. Nj. Vel. kraljica se je pristrčno zahvalila in dala ženi dr. Srkulja in drugim damam v bližini roko.

Na peronu so se bili zbrali zastopniki vojaških in civilnih oblasti, predstavniki kulturnih, socialnih in drugih zagrebških ustanov. Bili so tu ministri dr. Švrljuga, dr. Srškić, dr. Frančič, dr. Shvegel, dr. Drinković in poslanec naše kraljevine v Buenos Airesu dr. Stražnicki.

Ko sta Nj. Vel. kralj in kraljica stopila na peron, je vojaška godba intonirala državno himno. Nj. Vel. kralj je takoj stopil h komandantu častne čete in sprejel od njega raport, nato pa je pregledal častno četo in jo pozdravljal. Takoj nato je stopil Nj. Vel. kralj h generaliteti in se pozdravil s posameznimi generali. Potem pa je pristopil k njegovemu Vel. kralju mestni načelnik dr. Srkulj in pozdravil kralja s pristrčnim govorom:

Poslovilni govor zagrebškega župana dr. Srkulja

»Vajim Veličanstvi!

Kakor zgodba iz Tiseč in ene noči je minilo teh enajst dni, ki sta Vaši Veličanstvi prebili v svojem kraljevskem mestu Zagrebu, v tem drugem središču naše velike in drage Jugoslavije, sredi svojih zvestih Vam Hrvatov. Kako globok vtis je napravilo bivanje Vaših Veličanstev na vse prebivalstvo — na ono v sredi mesta in ono na periferiji, o tem se bo govorilo in pripovedovalo do vašega ponovnega — in naša vroča želja je — tudi skorajšnjega bivanja v naši sredi.

V imenu vsega prebivalstva se V. Veličanstvoma iz dna srca zahvaljujem za to visoko čast, ki ste nam jo izkazali s svojim bivanjem med nami, naposled pa se zahvaljujem tudi v imenu onih sirot, ki ste

Nj. Vel. kralj med narodom po kmečki poroki v Šestinih

jih s svojo darežljivostjo osrečili in za katerih imena nihče ne ve, kakor tudi v imenu onih, ki ste jim namenili svoj kraljevski dar 50.000 Din. Kolikor ste s svojim darom osrečili, toliko ste solz sirotam utrlji.

Zato Vam ob odhodu iz Zagreba v imenu zvestih Zagrebčanov vzklíkam:

Zivel Vaše Veličanstvo, naš kralj Aleksander I. Zivela vzvišena vladarica kraljica Marija! Zivel dom Karagjorgjevičev!

Govor mestnega načelnika zagrebškega so sprejeli vsi prisotni z navdušenimi vzklíki. Nato pa se je Nj. Vel. kralj zahvalil mestnemu načelniku dr. Srkulju s temile besedami:

Odgovor Nj. Vel. kralja

Gospod mestni načelnik!

Želim se Vam tudi pri tej priliki, preko Vas pa našim dragim Zagrebčanom, zahvaliti za pristrčno vdanost in pravo jugoslovansko navdušenje, ki sva ga kraljica in jaz tu v polni meri doživela.

Razen tega izrazite naša posebna priznanja tistim poedincem, ki se s tolikšno ljubeznijo in požrtvovalnostjo posvečajo delu v humanitarnih ustanovah in ki s tolikšnim uspehom blaže trpljenje in pobijajo socialno bedo. Kar je bilo v tem pogledu že doslej storjenega, zasluži vsako pohvalo.

lo. To plemenito delo je treba še bolj razviti. Mnogo jih je, ki so nepreskrbljeni in ki trpe. Pri tem delu računajte vedno na naše priznanje in pomoč.

Po teh lepih dneh lahko kraljica in jaz izraziva naše polno zadovoljstvo samo z besedo:

Do svidenja!

Nato se je Nj. Vel. kralj poslovil od vseh tam v prvih vrstah stoječih odličnikov in stopil z Nj. Vel. kraljico v vlak. Ob sviranju državne himne se je vlak počasi začel pomikati.

Ob 11.22 je vozil dvorni vlak z Nj. Vel. kraljem in kraljico mimo postaje Velike Gorice. Dvorni vlak je pred postajo začel počasneje voziti. Ves peron je bil nabasano poln ljudi. Šolska deca je napravila špalir, ki so ga še ojačili člani vseh velikogoriških društev, ki so napolnili pod svojimi zastavami peron. Bilo je tudi mnogo kmetov iz Gorice in okoliških vasi v lepih narodnih nošah. Postajno poslopje je bilo slavnostno okrašeno z zelenjem in cvetjem. Ko je vozil vlak mimo postaje, je godba zaigrala državno himno, zastave so se priklopile v pozdrav Nj. Vel. kralju in kraljici, ki sta se pokazala pri oknu. Vsi zbrani ljudje so začeli nato navdušeno vzklíkati in pozdravljati Njuni Veličanstvi, ki sta odzdravljala z mahanjem rok. Prizor je bil ganljiv in

Nj. Vel. kraljica zapuša domačinsko šolo.

mnogim prisotnim so se zasolile oči od ganjenosti in velike ljubezni do Nj. Vel. kralja in kraljice.

Plemenit dar Nj. Vel. kralja in kraljice

Zagreb, 4. februarja. AA. Odhajajoč iz Zagreba sta Nj. Vel. kralj in kraljica blagovolila nakloniti preko bana Savske banovine podporo zagrebškim sirotam v znesku 55.000 Din, in sicer sirotam onih humanitarnih ustanov, ki sta jih Nj. Vel. kralj in kraljica za bivanja v Zagrebu izvolila poseliti. Teh 55.000 Din je razdeljeno tako-le:

Domu usmiljenk v Zagrebu 5000 Din,
Dobrodelni zadrugi Srbinj v Zagrebu 5000 Din,

Otroškemu domu društva hrvatskih učitelj 5000 Din,

Dijaški menzi na Medveščku 10.000 Din,
Pestovališču pri usmiljenkah v Zagrebu 5000 Din,

Domačinski šoli v Zagrebu 5000 Din,
Otroškemu domu železničarjev v Zagrebu 10.000 Din,

Domu zaklada Lavoslava Schwarcza 5000 dinarjev,

Domu gluhoneme dece v Zagrebu 5000 dinarjev.

Obenem je določeno, da se 50 moških in 50 ženskih sirot delavskih rodbin v Delavskem otroškem zavetišču na Trešnjevki popolnoma obuje in obleče na stroške Nj. Vel. kralja in kraljice.

Nepopisno navdušenje v Sisku

Sisak, 4. februarja. Na kolodvoru v Sisku se je zbrala ogromna množica ljudstva iz mesta in okolice z godbami in državnimi zastavami. Bil je napravljen tudi krasen slavalok. Ko je privozil dvorni vlak in sta kralj in kraljica izstopila, se je zgnilo vse okoli njiju ter jima začelo poljubljati roke in obleko. Po teh ganljivih prizorih sta Nj. Vel. pristopili k županu in drugim zbranim dostojanstvenikom. Župan Mihelič je imel govor, v katerem je dejal:

»Veličanstvo!

Z občutkom največje radosti in ponosa meščani Siska in okolice pozdravljajo ljubljeno in viteškega vladarja ter našo ljubljeno vladarico, vzvišeno kraljico, vzvišeno mater naših dragih Sokolčev, jamstvo srečne bodočnosti enotne domovine. Rodoljubno mesto in srez Sisak izražata Vašemu Veličanstvu svojo globoko hvaležnost za ta srečni trenutek, ker lahko svojem ljubljenu vladarju pokaže čuvstva svoje zvestobe in udanosti. Naj živi naš viteški vladar Nj. Vel. Aleksander I. in njegov vzvišeni dom! Naj živi vzvišena naša kraljica, naj živi vzvišeni dom Karagjorgjevičev!

Prihod Nj. Vel. v Beograd

Beograd, 4. februarja. I. Nocoj ob 19. uri so prispeli z dvornim vlakom na topčidersko postajo Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica in njuno spremstvo. Z avtomobili so se odpeljali v dvor na Dedinju.

Nj. Vel. sta ostali v Sisku 23 minut, nakar sta ob ponovnih navdušenih manifestacijah nadaljevali svojo pot.

Važen sporazum med Francijo in Nemčijo

Berlin, 4. februarja. AA. Pogajanja med francosko vlado in francoskimi finančnimi skupinami so uspela. Francoska vlada je dovolila, da francoske banke sodelujejo v akciji, ki ima namen mobilizirati velik del preferenčnih akcij nemških zveznih železnic, kar naj bi omogočilo urediti nemški državni proračun.

Pariz, 4. februarja. AA. Pariško časopisje splošno pozdravlja sodelovanje francoskih bank z nemškimi bankami pri mobilizaciji dolgoročnih posojil nemški vladi, ki bodo garantirana s prioritarnimi nemškimi železnici. Posojilo Nemčiji bi znašalo le 700 milijonov frankov, kar je razmeroma malo. Kljub temu bo to posojilo omogočilo, da bodo francoske banke tudi nemškim trgovskim firmam dovoljevale večje kredite, ki so bili preteklo leto skoro vsi odpovedani zaradi izida volitev v nemški državni zbor.

S tem bi bila tudi odprta pot za veliko francosko posojilo Nemčiji. O tem se je že večkrat razpravljalo v zadnjih mesecih. Politični krogi menijo, da bo to posojilo z ozirom na razmeroma ugoden zaključek zasedanja Sveta Društva narodov v Ženevi uspelo.

Otvoritev danes!

Izredna nakupna prilika!

v Prešernovi ulici št. 54, v prejšnjih prostorih Tiskovne
zadruga, poleg kavarne »Slon«

Naša milijardna terjatev

Pred nekoliko dnevi je »Jugoslovanski Lloyd« priobčil senzacionalen finančni članek o milijardni terjatvi naše države, izpod peresa dr. Julija Mogana. Ta članek je vzbudil veliko zanimanje ne samo pri nas pač pa tudi v inozemstvu. Zadeva je z gospodarskih in političnih razlogov izredno važna in tudi zanimiva, in je v splošnem sledeča:

V Jugoslaviji je bilo nedavno objavljeno vprašanje reparacijskega obračuna, ki je v zvezi z anuitetami bivše Južne železnice. To vprašanje zasleduje v jugoslovanski obliki težnjo, da likvidacijo italijanskih anuitet Južne železnice ospori in uveljavi svojo terjatev iz tega naslova. Jugoslovanska teza naglašja, da je na podlagi členov 248., 249., 189. in 163. Saint Germainске mirovne pogodbe Italija zadržala anuitetno kvoto okrog 30 milj. zl. frankov letno, ki jo je dolgovala bivši Južni železnici za odkup gornje-italskega železniškega omrežja, in sicer na ta način, da je to mogla storiti samo v korist vseh aliranih in asociiranih sil in ne samo v korist Italije. V skladu tega zahteva jugoslovanska teza, da bi se morala protivrednost teh anuitet prevesti v korist skupne reparacijske blagajne. V zvezi s tem se naglašuje, da je z Italijo, na podlagi § 27. pogodbe z Južno železnico leta 1923. došlo do izbrisa teh terjatev, tako da Italija sploh nima ničesar plačati v skupno reparacijsko blagajno. Naša teza naglašja, da je to stališče pogrešeno, kajti v času podpisa pogod-

be z Južno železnico je bil zadržek na podlagi nekega zakona v Italiji od leta 1922. že uveden, tako da se odpis nanaša lahko samo na nadomestila, ki jih predvideva napram Avstriji člen 249. Naša teza govori o vsoti ene milijarde zlatih frankov, od katere bi po medsebojnem ključu pripadalo Italiji 25%, ostanek pa njenim zaveznicam, Jugoslaviji n. pr. 10% (nad 1 milijardo dinarjev). Italija dolguje torej svojim zaveznikom skupno 750 milj. zl. frankov, in tudi določila Youngovega načrta na tem ni ne izpremenjena.

V tej razdelitvi in njenemu opravičanju tiči vzrok naše milijardne zahtevke napram Italiji. »Neue Freie Presse« je iz strokovnih krogov prejela k tej jugoslovanski tezi sledeča pojasnila: Jugoslovanska teza je stvarno in tudi pravno pravilna. Tudi je zelo dvomljivo, da bi se udeleženci ob kakih prilikah resno odpovedali terjatve napram Italiji, pa tudi poročilo upravnega sveta Južne železnice za leto 1923. ne omenja nikake take odpovedi. Čudno je, nadaljuje poročilo, da si Italija te svoje ožveznosti ni pogodbeno zagotovila, kakor je to storila Anglija za časa sklepanja Youngovega načrta. V očigled sedanje gospodarske krize bo Italijo to novo breme izvanredno težko prizadelo, verjetno pa je, da zavezniki na tem vprašanju iz istega razloga ne bodo popustili. Zanimivo je, kako stališče bodo v tem vprašanju zavzele ostale prizadete države.

pravljena sodelovati pri tem delu agrarnih držav. Ruska produkcija žita je znašala v preteklem letu 75 milijonov busheljev nad lastno uporabo, kar znaša jedva 30% povprečnega predvojnega izvoza Rusije.

Borzna poročila

dne 4. februarja 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 4. februarja. Amsterdam 22:80, Berlin 13:48—13:51, Bruselj 7:9124, Budimpešta 9:9014, Curih 1094:40—1097:40, Dunaj 7:9598 do 7:9898, London 275:280276:08, Newyork 56:63, Pariz 222:47, Praga 167:38—168:18, Trst 296:93 do 297:10.

Zagreb, 4. februarja. Amsterdam 22:75—22:81, Dunaj 7:9598—7:9298, Berlin 13:48—13:51, Bruselj 7:9124 bl., Budimpešta 988:64—991:64, London 275:28—276:08, Milan 295:957—297:957, Newyork ček 56:53—56:73, Pariz 222:47 bl., Praga 167:38—168:18, Zürich 1094:40—1097:40, Madrid 588—591.

Beograd, 4. februarja. 7% inv. pos. 87—87:50, 4% agr. obv. 49—49:50, 7% pos. drž. hip. b. 80:50—81:25, 7% Bler 81:25, 8% Bler 92:50, voj. škoda 420—422, ult. feb. 418, ult. jun. 419:50 do 420:50.

Dunaj, 4. februarja. Bankverein 16:45, Kred. zavod 46:60, Dunav-Sava-Adria 14:60, Prioritete 91:35, Trbovlje 42.

Curih, 4. februarja. Beograd 9:1275, Pariz 20:30, London 25:155, Newyork 517:75, Bruselj 72:20, Milan 27:105, Madrid 52:60, Amsterdam 208:075, Berlin 123:15, Dunaj 72:76, Stockholm 138:65, Oslo 138:50, Kopenhagen 138:50, Sofija 3:75, Praga 15:32, Varšava 58, Budimpešta 90:35.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 4. februarja. Drž. papirji: 7% inv. pos. 86:25—87 (87), voj. škoda ar. 419:50 do 421, kasa 418—421, feb. 416:50—417:50 (418), marc 416:50—417:50 (417:50), april 416:50 do 417:50, maj 416:50—417:50 (418), 4% agr. obv. 51 bl., 7% Bler 80:62—80:75 (81, 80:75, 80:50), 8% Bler 91:75—92:25, 7% pos. hipot. 80—80:12 (80:12, 80). — Banke: Hrvatska 50 d., Prastediona 975—980, Udružena 194:50—196, Ljublj. kred. 125 d., Medunarodna 68:50 d., Narodna banka 8000 d., — Industrije: Sečera Osijek 287:50—295, Trbovljska 342—350, Slavonija 200 d., Vevče 128 d.

Beograd, 4. februarja. Berlin 13:48—13:51, Budimpešta 988:64—991:64, Curih 1094:40 do 1097:40, Dunaj 7:9598—7:9898, London 275:28 do 276:08, Newyork 56:53—56:73, Pariz 222:47 do 223:47, Praga 167:38—168:18.

Dunaj, 4. februarja. Amsterdam 285:92, Beograd 12:545, Berlin 169:21, Bruselj 99:22, Budimpešta 124:18, Bukarešta 4:23, Kopenhagen 190:15, London 34:575, Madrid 72:10, Milan 37:235, Newyork 711:50, Pariz 27:89, Praga 21:055, Sofija 5:1550, Stockholm 190:40, Varšava 79:70, Zürich 137:44.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu
London, 4. februarja. 7% Bler 80:25—80:75, Newyork, 4. februarja 8% Bler 91—92, 7% Bler 80:25—81, 7% pos. drž. Hip. b. 78:50 do 79:50.

Žitna tržišča

Tendence na ljubljanskem tržišču neizpremenjeno žvrsta, promet: dva vagona pšenice.

Novi Sad, 4. februarja. Pšenica: sremska okolica Indija 78 kg 145—150. Moka: baška št. 6 175—185, št. 7 140—145. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 19 vagonov, ječmen 1, koruza 16, moka 3, otroki 7 vagonov. Tenden-

Manufaktura:

ostanki češkega in angleškega sukna za moške obleke, s kompletno podlogo; damsko volneno blago za plašče in obleke; svile za damske obleke in perilo; popelini za srajce in bluze, ce-firji, šifoni, platno za rjuhe, brisače, frotirke, namizni prtji, posteljne garniture, cvilji za žimnice, blago za pohištvo, živane in volnene odeje, koci, razne tiskovine, žepni robci, kravate, razne vrste moskih srajc itd. itd.

Konfekcija:

Moške, fantovske in otroške obleke, modne hlače, površniki, suknje, trench-coats, usnjati suknjiči itd. itd.

Čevlji:

moški in damski raznih barv in vrst.

Vse blago se prodaja s 40%
do 50% popustom

Oglejte si zalogo!

Samo, dokler traja zaloga!

Prepričajte se!

Samo, dokler traja zaloga!

ca: neizpremenjena.

Budimpešta, 4. februarja. Tendence trdna, promet: srednji. Pšenica: marc 14:76—14:96 (14:81—14:82), maj 14:98—15:03 (14:98—14:99). Rž: marc 10:55—10:60 (10:55—10:56), maj 10:73 (10:70—10:71). Koruza: maj 12:15—12:25 (12:15 do 12:16).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence neizpremenjeno mlačna, promet: 2 vagona bukovih drv, 1 vag. okroglice.

Makulturni papir

po nizki ceni prodamo. Pošiljamo tudi izven Ljubljane. Naročila sprejema in izvrši uprava »Jugoslovana«, Ljubljana. Gradišče 4.

Železnato vino

lekarnarja
dr. G. PICCOLI-ja
v Ljubljani krepča
oslabele, malokrvne,
odrasle in otroke. 324

„JAVOR“

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal

za pohištvo

tudi v Ljubljani, v novi
palaci Vzemne za-
varovalnice 397

Nogavice, rokavice, volna in bombaž

463
najceneje in v veliki
izbiri pri

KARL PRELOG
Ljubljana, Komenskega
ulica in Stari trg

Kdor prodaja

Jugoslovana, dobi stalen postranski zaslužek tudi pri Lindič, Ljubljana, Komenskega 36-a. — Priložite znamko za odgovor.

Razpis

Oddamo s 1. marcem
t. l. sledeča mesta:

1. urednika »Loveca«.
2. mesta društvene-ga tajnika in
3. upravitelja lista.

Tajnik mora biti izvežban v društvenih poslih, upravitelj pa vešč administracije in ekspedije lista. Mesti tajnika in upravitelja se lahko združita.

Plača po dogovoru. Zahtevke je navesti v prošnji.

Pismene ponudbe do 20. februarja t. l. na Slovensko lovsko društvo, Ljubljana, Komenskega ulica 19. Osebe ne intervencije brez poziva izključene!

S. L. D.

Oglejte si

zalogo damskih klobukov v salonu »La Femme Chic«, Selenburgova ulica št. 6. — Preoblikovanje 28 Din.

Svojim prijateljem in znancem naznanjam tužno vest, da je preminul naš dolgoletni član in odbornik, gospod

dr. Erich Mühleisen

finančni svetnik v pokoju
in hišni posestnik

Pogreb se vrši v četrtek, dne 5. t. m. ob pol 3. uri iz hiše žalosti, Dunajska c. št. 36. Svojega vestnega člana ohrani v trajnem spominu.

Orkestralno društvo Glasbene
Matice v Ljubljani

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti naše nepozabne soproge, mame, stare mame, sestre, tete, tašče in svakinje, gospe

MARIJE MARČAN

soproge mesarja in posestnika

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, mesarski zadrugi, zastopnikom raznih organizacij in društev, pevskemu zboru Krakovo-Trnovo za prelepo žalno petje ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so drago nam pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti. Vsem in vsakemu posebej naša prisrčna zahvala.

Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 9. februarja ob pol 6. uri zjutraj v župni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, dne 4. februarja 1931.

Žalujoči ostali

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate. Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Hehl je poskusil spregovoriti nekaj besedi v slovo, toda ni mogel; komaj je začel, je moral končati. Nobene besede bi ne mogle doseči veličine in grozote zapuščenega, praznega dvorišča, na katerem je stalo par vrst preostalih, ki so v tistem trenutku, molče in prezebajoč v svojih plaščih in čevljih, mislili na svoje tovariše.

Hehl je stopal od moža do moža in stisnil vsakemu roko. Ko je prišel do Maksa Weil-a, mu je skozi ozke ustnice dejal: »Zdaj prihaja vaš čas, Weil —«

»Ki bo manj krvav,« je odgovoril Weil mirno.

»Pa tudi manj junaški,« je odgovoril Hehl.

»To ni najzadnje v življenju,« je rekel Weil.

»Ampak najboljši,« je odgovoril Hehl. »Kaj pa drugega?«

Well je trenotek pomislil, potem je dejal: »Nekaj, kar danes še nima veljave: Dobrota in ljubezen. Tudi za to dvoje je potrebno junaštvo, gospod poročnik.«

»Ne,« je odvrnil Hehl s trepetajočimi mišicami na čelu. »Samo martirij, toje nekaj drugega. Junaštvo pričinja tam, kjer se odpoveduje razum: pri omalovaževanju življenja. Vedite, da ima to opraviti z brezumnostjo, z opojnostjo in rizikom — zelo malo

pa z namenom. Namen, to je vaš svet. Zakaj, čemu — kdor tako vprašuje, ta ne ve nič od tega —«

Govoril je tako ognjevito, kot bi se hotel sam sebe prepričati. Mišičevje na njegovem upadlem obrazu je delovalo. V nekaj dneh mu je vse zagrenilo in za par let se je postal. Prav tako hitro pa se je spremenil tudi Weil, ki je bil vedno povsem neznan človek, o katerem ni bil nihče na jasnem. Zdaj se je naenkrat preril nekam naprej in postal odločnejši. Nihče ni bil slutil, da zna tako govoriti. Čimbolj razdražen je bil Hehl, tembolj miren je bil Maks. Tiho, ampak trdo, je odvrnil: »Za junaštvo nekaterih je trpljenje milijonov predrago.«

Hehl je mignil z rameni. »Predrago — namen — plačati — to so vaše besede. Bomo videli, kako daleč pridete s tem.«

Weil se je ozrl na suknjič preprostega vojaka, ki ga je imel Hehl oblečenega, in je dejal: »Kako daleč ste pa že prišli z vašimi?«

Hehl je zardel. »Do spominov je dejal trdo,« vsaj do spominov na stvari, ki se ne dajo kupiti z denarjem.«

Weil je nekaj časa molčal. »Do spominov —« je ponovil in se ozrl po praznem dvorišču in naših redkih vrstah — »da in do strašne odgovornosti —«

Mi od vsega tega nismo mnogo razumeli. Zeblo nas je in nepotrebno se nam je zdelo govoriti. Govorenje ne napravi sveta drugačnega.

Vrste so se začele redčiti. Začelo se je poslavljanje. Moj sosedi Müller si je popravil tornistro na

ramah, stisnil svoj zavoj z živili pod pazduho in mi pomolil roko: »Torej, Ernst, naj ti gre dobro —« Naj ti gre dobro, Feliks —« Stopil je naprej do Willyja, Alberta Kosola —

Potem je prišel Gerhard Pohl, stotnijski pevec, ki je pel vedno na pohodih najvišji tenor, kadar je rastla melodija v visoke loke. Ves drugi čas med petjem je počival, da je mogel potem položiti pravo moč v dvoglasna mesta. Njegov zarjavel obraz z bradavico je bil videti ginjen; pravkar se je poslovil od Karola Bröger-ja, s katerim je preigral nešteto skatpartij. Zdaj mu je bilo težko.

»Na svidenje, Ernest —«

»Na svidenje, Gerhart —« Šel je.

Weddekamp mi je stisnil roko. Izdeloval je križe za padle. »Škoda, Ernest,« je dejal, »da tebi nisem mogel nobenega preskrbeti. Ti bi dobel tacega iz mahagonijevega lesa. Imel sem zato v rezervi že neki prav lep pokrov od klavirja.«

»Kar še ni, je še lahko,« sem odvrnil, »ti bom že pisal, kadar bo z menoj tako daleč.«

Smejale se je. »Drži napeta ušesa, mladitč, vojske še ni konec.«

Potem je odcapljal s svojimi povešenimi ramami.

Prva skupina je že pri vratih. Scheffer in Fassbender sta tudi zraven. Drugi slede. Postali smo razburjeni. Treba se je šele temu privaditi, da jih toliko gre. Dozdej je bila samo smrt, rane ali premestitev, kar je povzročalo zapustitev stotnije. Zdaj se je tem pridružil še: mir.

Prelat dr. Mausbach †.

Papeški prelat in stolni prošt v Münster-ju profesor dr. Mausbach je umrl 31. januarja v visoki starosti 70 let.

Živali v ujetništvu

V »Prager Tagblatte«-u piše Alfred Bach:

»L. 1930. so postale živali zopet zanimive in moderne, seveda nedvoma le tuje živali, kajti domače živali je treba negovati, in to velja denar, pa tudi dosti prostora potrebujejo. Divja žival pa živi v zveriniaku (dokler ne pogine) ali pa samo v domišljiji. Zato se zanimamo za divje živali. To se silno lepo ujema z zamorskimimi plesi in z umet. Indijancev, s kulturo kaktej in jazz-banda in z malajsko godbo. Moderna dama mora imeti vsaj marokansko opico, kajpakda jetično, v takem podnebnju, ali pa mora imeti majhnega leoparda. Razun tega: konje, pse in mačke, katerih »dušo« že poznamo, ta »duša« pa je prav tako navadna in vsakdanja kakor so vsakdanje duše tistih ljudi, ki kaj takega še cenijo. Če pogine konj, je kriv hlapec; če pa pogine flamingo (tuj ptič na visokih nogah), je pa prav gotovo krivo podnebje. Kljub temu pa konje še vedno neizmerno mučimo, psom ne razumemo in mačke trpinčimo. Ljudje so se v najnovejšem času zelo sprijateljili s svojimi praggodovinskimi sovražniki in knjige o živalih so najbolj moderne. Tako pa je tudi moralo priti, kajti danes, ko so vsi sužnji že svobodni, ko so vsi delovni otroci in njihove matere svobodne, je vendar moralo priti tudi do tega, da hoče človek »osvoboditi« tudi živali!

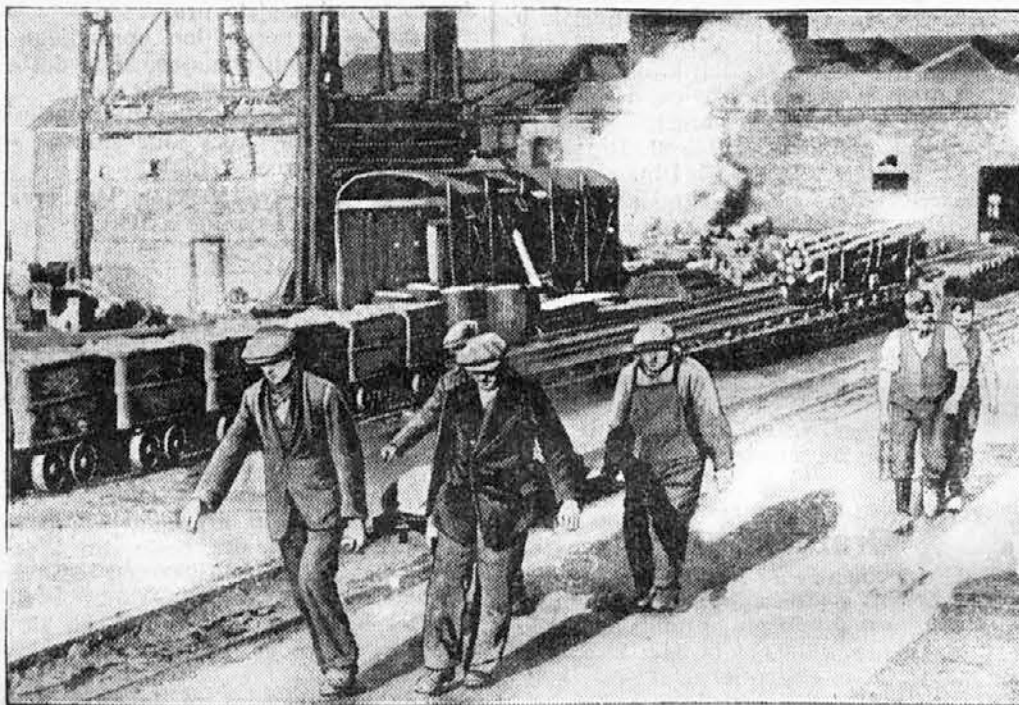
Začelo se je s tem, da je ustanovilo vsako še tako majhno mesto svoj »park« za varstvo živali. Ti »parki« so bili neke vrste Noetove ladije, kjer je bil od vsake vrste živali zavarovan po en par pred nevarnostmi polarnega ali pa južnega podnebja, ob enem pa tudi prost vsake skrbi, da bi si moral iskati svojo hrano sam na svojo odgovornost. Tako vidimo, kako čepi v takih »parkih« vsi skupaj: severni in malajski medvedje, srebrni levi in afriški, potem živali, ki žive visoko v gorah, pa skupno z onimi iz ravnin. Tako ravnajo z njimi, kakor skrbne žene in matere s svojimi možički, ki tudi dobe točno ob uri vsak dan svojo jed. »Kaj pa hočete,« pravi strežaj, »ali se jim ne godi dobro?« Mogoče še bolje kakor nam!« Mimo kletk in ograj pa hodijo učitelji s celimi razredi šolarjev in vzgojiteljice s svojimi varovanci in medved se postavlja na zadnje noge in vlon opleta z rilem okoli sebe. In ker hodijo nismo živali tudi pisatelji, ki so bolj v zadregi za kakšno snov kakor pa za kruh, so se seveda odkrili in obširno opisali tudi živalsko »dušo«. To je prineslo denar onim, ki so jo odkrili, pa tudi izdelovalcem papirja in tiskarjem. Odkar se je namreč silno razširila »živalska literatura«, so začeli ljudje zelo pridno obiskovati zverinjake, nehalo so se pa zanimati za rastlinjake, da zapuščenih zbirk kamenja niti ne

omenjamo. Kamenje bodo »odkrili« brčkone šele l. 1940., »odkril« pa ga bo kakšen tenkočuten književnik.

Ali pa je kedaj kdo že pomislil na to, kako se živalim v ujetništvu godi? Res so tudi živalske kletke modernizirane, ampak kakšen je uspeh? Kdo to ve? J. tnišnice za ljudi poznamo in vemo, kako je v njih — ali so kletke za živali kaj boljše? Le pogledite volka, kako bega od stene do stene, lev se drgne in čoha ob železnih drogih dan na dan, opice pa stresajo ograjo, hrepeneč po zlati svobodi...

Ali je kedaj že kdo študiral norost pri živalih? Kaj je torej tak »park« za živali: ali je to kletka ali je norišnica? Mi vemo le to, da prihajajo živali v »parke« zbrane in vesele, v kletkah pa hirajo, dokler jih ne reši smrt.

Razširjajte »Jugoslovana«!

Težka nesreča v rudniku Whitehaven-u

V bližini mesta Whitehaven v Angliji se je vnel v rudniškem rovu »Haige« jamski plin. Močna eksplozija je zahtevala 27 žrtve. Na sliki vidimo prenos ranjenca od kraja nesreče v bolnico.

Zgodovinska opatija Battle — pogorela

Znamenita opatija Battle v Hastings-u (na Angleškem), ki je bila sezidana deloma še za časa kralja Viljema »Osvajalca«, je v soboto pogorela. V opatiji je bila dekliška šola, ki jo je obiskovalo okoli 120 učenk, ki so se pa vse rešile.

Kako živi Stalin

V Rigi izhaja list »Latvis«. V tem listu priporoča neki Nemec, ki živi že nad 20 let v Rusiji kot uglaševalec klavirjev, nekaj zanimivih podrobnosti iz Stalinovega zasebnega življenja. Med drugim pravi, da ljubi Stalin zelo godbo in da si je naročil pri njem že 2 klavirja, enega za stanovanje v Moskvi, drugega pa za stanovanje na deželi. Razun klavirja pa nima Stalin v svojem stanovanju nobenega luksuznega predmeta. Za svoje življenje pa se Stalin zelo boji in je samo to, kar mu skuha njegova sedaj 35-letna gospodinja. Tudi nobene cigarete ne vzame od nikogar, ampak kadi le svoje cigarete. Govori silno malo, včasih po cele dneve molči.

Posebno pa ljubi godbo diplomat Karohaw. Ta ima v svojem stanovanju 26 gramofonov in nad 2000 plošč...

Svetovna mojstra na dvosedežnem »bobuc«.

V nedeljo sta si priborila naslov svetovnih mojstrov v Oberhofu tekmovalca na dvosedežnem »bobuc« Kilian (na levi) in Huber.

Moški so dragoceni...

Pred nekim dunajskim sodiščem. V dvorano stopi ženska, postarna in slaboletna.

»Oho, midva sva pa že stara znanca,« pripomni sodnik, kaj pa je danes zopet?«

»Mina, tista nesrečna ženska, mi je izneverila in prevzela moža; sedaj se borim še za svojo svobodo, napravite z menoj, kar in kakor hočete...«

»Vi ste obtoženi, da ste gospodično Mino vse razpraskali in zlasali!«

»Ne, ne — jaz sem poštena in dostojna ženska; meni je pa ta nesreča prevzela moža...«

Sodnik: »Že razumem, — mi moški smo pač dragoceni, posebno dandanes. Ampak tepsti ne smete nikogar!«

»Ce mi je pa prevzela moža...«

»No, bomo videli,« je rekel sodnik, »če je vse res kakor pravite — razprava je preložena.«

To je menda prvič v zgodovini, da so dobili moški celo pred sodiščem potrdilo, da so dragoceni. !

Tirolske narodne noše

V berlinski sportni palači so priredili v nedeljo spreved narodnih noš iz južne Nemčije. Slika nam kaže skupino tirolskih narodnih noš.

»Gospa Marička je že prebolela smrt svojega prvega moža, kakor je videti.«

»Njen drugi mož pa še ne!«